

خشکاندن ریشه دارایی های غیرمولد بانک ها

جلالی فراهانی

یکی از معضلات بزرگ شبکه بانکی کشور، مترکم شدن دارایی های غیرمولد است و با توجه به اهمیت این موضوع، بحث ارائه راه حل هایی نظیر تاسیس شرکت هایی با ماموریت خاص خرید دارایی های سسمی و نظایر آن، در محافل تخصصی مطرح است. از آنجا که وجود شناخت همه جانبه از ماهیت هر مشکل، از الزامات و مقدمات طرح هر گونه راه حل محسوب می شود، در نوشتار حاضر تلاش می شود به طور اجمالی خاستگاه های ایجاد برخی از این دارایی ها بررسی شود تا از این رهگذر، مقدمات لازم برای طرح بسته ای از راه حل ها جهت رفع معضل دارایی های منجمد بانک ها فراهم آید.

دارایی های غیرمولد بانک ها را می توان در کلی ترین شکل، به دو دسته مطالبات معوق (از اشخاص حقیقی، حقوقی و دولت) و دارایی های حبس شده در شرکت ها و املاک و مستغلات تفکیک کرد.

در حال حاضر آسیب شناسی شبکه بانکی نشان می دهد که بخشی از دارایی های غیرمولد بانک ها، ناشی از عدم بازپرداخت بدهی های دولت و شکل گیری معوقات بانکی است. این مساله با بلوکه کردن بخشی از دارایی های بانک ها، قدرت تسهیلات دهی آنها را تحت تاثیر قرار داده است.

به لحاظ ماهیتی، بخشی از توان دولت در تامین بودجه کشور، تحت تاثیر درآمدهای ارزی دولت است که تابع عواملی نظیر نوسانات نرخ ارز، نوسانات قیمت نفت و یا حجم فروش نفت و فرآورده های مرتبط (متاثر از عواملی نظیر تحریم ...). است. نوسانات در این حوزه باعث شده است تا دولت ها در سنوات پیشین جهت تامین مالی پروژه های عمرانی خود، اقدام به انتشار اوراق بهادار با ضمانت دولتی کنند. با به فروش نرفتن اوراق مذکور و اجبار بانک ها به خرید این اوراق و یا سررسید شدن آنها و ناتوانی دولت در بازپرداخت، این موارد عموماً تبدیل به مطالبات بانک ها از دولت شده است.

مورد دیگری که منجر به شکل گیری و تزايد مطالبات بانک ها از دولت ها شده آن است که دولت ها در مقاطعی برای حمایت از طرح های توسعه ای ملی و یا پوشش هزینه های جاری خود، بانک ها را مستقیماً مکلف به اعطای تسهیلات تکلیفی به شرکت های زیرمجموعه با ضمانت دولت کرده اند. این دسته تسهیلات غالباً بدون در نظر گرفتن ضوابط اعتباری (از منظر اعتبارسنجی و اخذ وثایق و تضامین) و اطمینان از بازگشت وجوه، پرداخت می شود. از این رو معمولاً بازپرداخت این گونه تسهیلات نیز با مشکل مواجه شده و با توجه به اینکه ضمانت بازپرداخت این تسهیلات از سوی دولت ها صورت گرفته، این موضوع نیز به نوبه خود موجب افزایش مطالبات بانک ها از دولت ها شده است.

موضوع سوم که در طول سنوات گذشته به تناوب رخ داده است، اجبار بانک ها به پرداخت وام کم بهره و حمایتی به آسیب دیدگان از بلایای طبیعی (بـا ضمانت دولت) و یا اعطای تسهیلات به طرح های ملی با نرخ حمایتی با تضمین پرداخت مابه التفاوت نرخ سود تسهیلات از سوی دولت بوده که این اقلام نیز مستقیماً باعث افزایش مطالبات بانک ها از دولت ها شده است.

مجموعه عوامل فوق، با کاهش منابع دراختیار بانک ها، توان تسهیلات دهی آنها را به شدت کاهش داده و این امر باعث کاهش درآمدهای مشاع بانک ها و نهایتاً تش سودآوری آنها شده است. سرمایه گذاری های بانک ها در کسب و کار های مرتبط با حوزه بانکی، با برنامه ریزی و در راستای استراتژی های کلان آنها در تکمیل زنجیره ارزش صورت می پذیرد و علاوه بر این کارکرد، نقش به سزایی در سودآوری آنها دارد چراکه نتیجه عملکرد مالی آنها در تراز تلفیقی بانک ها انعکاس می یابد و باعث افزایش رضایت ذینفعان شامل مشتریان و سهامداران می شود. اما در گروه دوم سرمایه گذاری های بانک ها که در شرکت های متفرقه به قصد انتفاع انجام شده، بانک ها بر اساس الزامات قوانین رفع موانع تولید، مکلف و مصمم به فروش این شرکت ها هستند اما چه بسا ظرفیت خرید این شرکت ها در جامعه وجود نداشته باشد. اما گونه سومی از مالکیت بانک ها بر شرکت ها نیز وجود دارد که ناظر بر سهامی است که از باب تسویه دیون دولت به بانک ها، به اجبار به تملک بانک ها در آمده است. این سهام تملیکی اجباری دو دسته اند: برخی که از وضعیت مناسبی از نظر عملکردی برخوردارند و نگهداری آنها می تواند برای بانک ها، جریان در آمدی ایجاد کند لیکن بانک ها مکلفند وفق الزامات قانون منع بنگاهداری بانک ها، آنها را به فروش برسانند اما به علت عمق کم بازار سرمایه کشور و نبود مشتری با قیمت مناسب برای سهام این شرکت ها، فروش سهام آنها عملاً با قیمتی کمتر از ارزش ذاتی آنها صورت می پذیرد که این مساله بارده سرمایه گذاری در بازار را نیز تحت تاثیر قرار می دهد.

دسته دیگر از سهام تملیکی، سهام شرکت های ورشکسته ای هستند که به دلیل عدم برخورداری از وضعیت مناسب عملکردی و سودآوری، باید در دستور کار فروش، تعدیل نیرو و یا انحلال قرار گیرند اما چنین تمهیداتی عموماً با توجیهاتی نظیر نرخ بالای بیکاری در استان مورد نظر، با مقاومت شدید نهادهای صاحب نفوذ محلی روبرو می شود. تا سلف بارتر اینکه در بسیاری از این موارد، بانک ها مجبور می شوند به جای اقدامات اصلاحی فوق، برای پوشش هزینه های جاری (پرداخت حقوق کارکنان)، به این شرکت ها تسهیلات پرداخت کنند (در حالی که از ناتوانی آنان در بازپرداخت تسهیلات اطمینان دارند.

بیت کوین، دوازدهمین دارایی ارزشمند جهان

در حالی که ارزهای دیجیتال با سرعت در حال باز کردن جای خود در دنیای مبادلات هستند، تازه ترین گزارش ها بیت کوین را دوازدهمین دارایی ارزشمند جهان معرفی کرده است. به گزارش اقتصادسرا مد، این درحالی است که رتبه دوازدهم با احتساب دو فلز ارزشمند طلا و نقره در بین دارایی ها ارزیابی شده و در صورت حذف طلا و نقره از لیست، بیت کوین در جایگاه دهمین ارز مهم جهان قرار می گیرد. حجم در گردش بیت کوین در جهان در حال حاضر بالغ بر ۱۶۲ میلیارد دلار است و انتظار می رود ارزش هر واحد بیت کوین تا پایان سال جاری میلادی به بیش از ۴۰ هزار دلار نیز برسد. واحد پولی کشورهایی مثل برزیل، کره جنوبی، کانادا، روسیه و نروژ در شرایط فعلی ارزشی کمتر از بیت کوین در این جدول دارند و برخی کارشناسان روزی که اعتبار بیت کوین از دلار آمریکا و پوند انگلیس هم بیشتر باشد را چندان دور نمی بینند.

رییس سازمان برنامه بودجه خطاب به بدهکاران بانکی:

بانک ها موسسات خیره نیستند

قانون بودجه ۹۸ استفاده خواهیم کرد که بر اساس آن در ۸ برنامه در حوزه وزارخانه های مربوطه تدارک شده که حدود ۹۸۰ هزار فرصت شغلی امسال ایجاد خواهد شد. پس هر

پراخت سریع کنند، مطالبات معوق ممکن است شکل گیرد. پس در مورد بانک ها بی انصافی می شود در حالیکه دولت که هر زمان از بانک کمک خواسته همکاری کرده اند. نوخت با بیان اینکه دولت پول خود را به طرح های عمرانی اختصاص می دهد، گفت: سال قبل ۵۴ هزار میلیارد تومان به طرح های عمرانی اختصاص یافته و ۳۹۰۰ میلیارد تومان خرید تضمینی گندم تا چند روز پیش صورت گرفته و ۳۴۰۰ میلیارد تومان آن به فروشندگان گندم پرداخت شده است. وی افزود: من بعنوان عضو مجمع بانک مرکزی و عضو شورای پول و اعتبار، رضایت خود را از نظام بانکی اعلام می کنم و به طور قطع تاریخ و تحلیگران منصف به نیکی از بانک یاد می کنند.

سهم ۹۰ در صدی بانک ها

در تامین منابع مالی طرح های اقتصادی

«مجید قاسمی» روز دوشنبه در مراسم امضای تفاهمنامه تامین سه هزار میلیارد تومان منابع مالی برای بازسازی و نوسازی مناطق سیل زده با استفاده از منابع مالی بانک ها، افزود: ۱۰ درصد منابع نیز توسط بازار سرمایه تامین می شود که آن نیز از طریق شبکه بانکی صورت می گیرد.

وی افزود: با وجود نقش نظام بانکی در شرایط سخت اقتصادی کنونی، همواره علیه آن جبهه گیری می شود و از مزایای آن سخنی گفته نمی شود. مدیرعامل بانک پاسارگاد با درخواست برای برگزاری نشست مشترک بانک ها با رئیس جمهوری گفت: بانک ها اکنون به علت تحریم ها، تحت فشار زیادی هستند. «محمد رضا حسین زاده» رئیس شورای هماهنگی بانک ها نیز در این مراسم گفت: پس از وقوع سیل، بانک ها به صورت خودجوش اقدام به کمک رسانی کردند. وی افزود: بانک ها قرار است سه هزار میلیارد تومان منابع برای بازسازی زیرساخت های مناطق سیل زده تامین کنند که جدا از تسهیلاتی است که به منظور کمک به بازسازی خانه ها و مزارع کشاورزی پرداخت می شود. مدیرعامل بانک ملی با بیان اینکه کار بازسازی خانه های آسیب دیده در مناطق زلزله سرپل ذهاب چندی پیش به پایان رسید، اظهار داشت: خانه های سیل زدگان نیز با کمک شبکه بانکی و سایر ارگان ها تا پایان امسال نوسازی و راه های مواصلاتی نیز بازسازی خواهد شد.

کوروش پرویزیان رئیس کانون بانک های خصوصی نیز گفت: بانک ها حدود پنج هزار میلیارد تومان برای اشتغالزایی در مناطق سیل زده، تسهیلات پرداخت می کنند. وی ادامه داد: بانک های خصوصی نیز ۱،۲۰۰ میلیارد تومان را برای بازسازی زیرساخت های مناطق سیل زده اختصاص می دهند. مراسم امضای تفاهمنامه تامین سه هزار میلیارد تومان منابع مالی بازسازی و نوسازی مناطق آسیب دیده از سیل فروردین ۱۳۹۸ با استفاده از منابع داخلی بانک ها، امروز با حضور محمدباقر نوخت، معاون رئیس جمهوری و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور با شرکت مدیران عامل بانک های دولتی و خصوصی در محل این سازمان برگزار شد. گفتنی است، سهم تسهیلات پرداختی در قالب سرمایه در گردش در تمام بخش های اقتصادی طی فروردین ماه سال جاری مبلغ ۲۲۷.۲ هزار میلیارد ریال معادل ۶۶.۴ درصد کل تسهیلات پرداختی است که در مقایسه با دوره مشابه سال قبل مبلغ ۵۱.۴ هزار میلیارد ریال معادل ۲۹.۳ درصد افزایش داشته است.

سهم تسهیلات پرداختی بابت تامین سرمایه در گردش بخش صنعت و معدن در فروردین ماه سال جاری معادل ۸۷.۴ هزار میلیارد ریال بوده است که حاکی از تخصیص ۳۸.۵ درصد از منابع تخصیص یافته به سرمایه در گردش تمام بخش های اقتصادی (مبلغ ۲۲۷.۲ هزار میلیارد ریال) است.

سه شنبه ۴ تیر ۱۳۹۸ - شماره ۵۲۸

افزایش قدرت خرید مسکن با تسهیلات بانک ملی

بانک ملی ایران این فرصت را فراهم کرده است تا با برخورداری همزمان از سود سپرده و تسهیلات خرید و ساخت مسکن، کلید خانه آروزهایتان را در دست بگیرد. به گزارش اقتصادسرا مد، طرح ویژه مسکن بانک ملی ایران علاوه بر شکل گیری یک بازار رقابتی در بازار پرداخت تسهیلات مسکن، گزینه های متعددی از روش های تامین مالی خرید یا ساخت مسکن را پیش روی متقاضیان بازار قرار می دهد و متقاضیان می توانند با سپرده گذاری هر ۱۸۲ میلیون ریال، به ازای هر یک ماه ماندگاری، یک برگ اوراق حق تقدم استفاده از تسهیلات مسکن دریافت کنند. هر برگ اوراق قابلیت تبدیل شدن به پنج میلیون ریال تسهیلات با نرخ سود ۱۷.۵ درصد را دارد. در این طرح به مبلغ سپرده مشتریان ۱۰ درصد سود سالانه نیز تعلق می گیرد. سقف تسهیلات انفرادی در تهران به ازای هر نفر ۶۰۰ میلیون ریال به همراه ۱۰۰ میلیون ریال تسهیلات جعاله است و زوجین می توانند تا سقف یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون ریال از این تسهیلات استفاده کنند.

امضای تفاهم نامه بین بانک رفاه و بیمارستان خاتم الانبیاء تفاهم نامه

طی مراسمی و با حضور ضیایی معاون مدیرعامل بانک رفاه در امور بانکداری شرکتی و اختصاصی و دکتر کولیوند رئیس بیمارستان خاتم الانبیاء، تفاهم نامه همکاری بین بانک رفاه کارگران و بیمارستان خاتم الانبیاء امضا شد. به گزارش اقتصادسرا مد، ضیایی در مراسم امضای این تفاهم نامه طی سخنانی ضمن ابراز خرسندی از حضور بانک در عرصه سلامت و ارائه خدمت به جامعه پزشکان کشور خاطر نشان ساخت: بانک رفاه متفخر است که به بیمارستان خاتم الانبیاء که یکی از بیمارستان های شاخص در کشور است خدمات بانکی ارائه می دهد. وی با بیان اینکه حضور در نظام سلامت منجر به خیر و برکت در بانک شده است گفت: شناسایی بانک رفاه به عنوان بانک سلامت محور منجر به ارتقای بسیاری از شاخص ها و درآمدهای نامشهود از جمله تقویت برند بانک شده است. معاون مدیرعامل بانک رفاه در امور بانکداری و شرکتی و اختصاصی با تأکید بر اینکه بانک رفاه در مسیر خدمت رسانی به جامعه شریف و پر تلاش پزشکی از هیچ کوششی فروگذار نخواهد کرد گفت: برای اینکه بتوانیم حضور اثر بخشی در نظام سلامت کشور داشته باشیم، از تمامی فرصت ها و ظرفیت ها استفاده می کنیم.

بازدید عضو هیات مدیره بانک ملی ایران از گروه تولیدی کاله

عضو هیات مدیره بانک ملی ایران در راس هیاتی از مسئولان بانک، از گروه تولیدی سولیکو کاله به عنوان یکی از تولید کنندگان فرآورده های لبنی فعال داخلی باهدف تسهیل ورغف موانع تولید و ارائه خدمات بهینه بازدید کرد. به گزارش اقتصادسرا مد، محمود شایان در بازدید از گروه تولیدی سولیکو کاله، تولید کننده فرآورده های لبنی و پروتئینی واقع در تهران که با حضور فریدون رشیدی رئیس اداره کل اعتبارات و عباس پیروزی رئیس اداره کل بررسی و طرح با انجام شد، از نزدیک با فعالیت های تولیدی این مجموعه آشنا شد و در جریان روند طرح توسعه پالایشگاه شیران که ظرفیت تولید روزانه شش هزار تن شیر و فرآورده های لبنی را داراست، قرار گرفت. در جریان این بازدید عضو هیات مدیره بانک ملی ایران با تأکید بر لزوم تلاش حداکثری برای تحقق شعار سال، بر حمایت از واحدهای تولیدی و پروژه های ملی در سال جاری در جهت رونق تولید براساس اولویت های بانک تأکید کرد.

افتتاح ۵۲۰ واحد نیروگاه خورشیدی توسط بانک قرض الحسنه مهر ایران

با حمایت تسهیلاتی و تامین مالی توسط بانک قرض الحسنه مهر ایران، ۵۲۰ واحد نیروگاه خورشیدی پنج کیلوواتی مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) در استان کرمان افتتاح شد. به گزارش اقتصادسرا مد، طی مراسمی با حضور پرویز فتاح رئیس کمیته امداد امام خمینی (ره)، نمایندگان مردم در مجلس شورای اسلامی، استاندار کرمان و سایر مقامات کشوری و استانی، ۵۲۰ واحد نیروگاه خورشیدی پنج کیلوواتی که با حمایت تسهیلاتی بانک قرض الحسنه مهر ایران از مددجویان گستره امداد امام خمینی (ره) در منطقه گلزار بردسیر ایجاد شده است، به بهره برداری رسید. طرح احداث نیروگاه های خورشیدی از دو سال پیش توسط کمیته امداد آغاز و در مرحله نخست ۲۰۰ پنل خورشیدی مددجویان وارد مدار تولید برق شد.